

Riksbankens finansmarknadsstatistik 1986-1995

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Administrativa och legala uppgifter	3
A.1 Ämnesområde	3
A.2 Statistikområde	3
A.3 SOS-klassificering	3
A.4 Statistikansvarig	3
A.5 Statistikproducent	3
A.6 Uppgiftsskyldighet	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter	4
A.9 Internationell reglering	4
A.10 Syfte och historik	4
A.11 Statistik användning	5
A.12 Uppläggning och genomförande	6
A.13 Internationell rapportering	6
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	7
B Kvalitetsdeklaration	7
B.0 Inledning	7
B.1 Innehåll	8
1.1 Statistiska målstorheter	8
1.2 Fullständighet	13
B.2 Tillförlitlighet	13
2.1 Tillförlitlighet totalt	13
2.2 Osäkerhetskällor	13
2.3 Redovisning av osäkerhetsmått	14
B.3 Aktualitet	14
3.1 Frekvens	14
3.2 Framställningstid	15
3.3 Punktlighet	15
B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet	15
4.1 Jämförbarhet över tiden	15
4.2 Jämförbarhet mellan grupper	16

4.3	Sam användbarhet med annan statistik	16
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	16
5.1	Spridningsformer	16
5.2	Presentation	16
5.3	Dokumentation	16
5.4	Tillgång till primärmaterial	17
5.5	Upplysningstjänster	17

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Finansmarknad.

A.2 Statistikområde

Övrigt.

A.3 SOS-klassificering

Produkten ingår ej i Sveriges officiella statistik.

A.4 Statistikansvarig

<i>Myndighet/organisation:</i>	Sveriges riksbank
<i>Postadress:</i>	Avdelningen för penningpolitik 103 37 STOCKHOLM
<i>Besöksadress:</i>	Brunkebergstorg 11
<i>Kontaktperson:</i>	Maria Eriksson
<i>Telefon:</i>	08-787 00 00
<i>Telefax:</i>	08-21 05 31
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@riksbank.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	Enheten för betalningsbalans- och finansmarknadsstatistik Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM
<i>Besöksadress:</i>	Karlavägen 100
<i>Kontaktperson:</i>	Christina Ekblom
<i>Telefon:</i>	08-506 940 00
<i>Gruppteleson Finansmarknadsstatistik:</i>	08-506 942 40
<i>Telefax:</i>	08-661 52 61
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@scb.se
<i>Grupp-E-post Finansmarknadsstatistik:</i>	fmr@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger t.o.m. 1988 enligt 28 § lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel (Riksbanken). Fr.o.m. 1989 föreligger uppgiftsskyldighet enligt 6 kap. 9§ lagen (1988:1385) om Sveriges Riksbank.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

Statistiksekretessen regleras i 9 kap. 4§ sekretesslagen (1980:100) och innebär i huvuddrag att statistikuppgifter som kan hänföras till ett enskilt institut inte får lämnas ut. Enligt 14 kap. 4§ samma lag kan emellertid sekretess till skydd för den enskilde helt eller delvis efterges av den enskilde själv.

A.8 Gallringsföreskrifter

Riksbanken är ansvarig för arkivering enligt tillämpliga arkivbestämmelser.

- Primärmaterial, dvs. indata av grundmaterial ska sparas i alla framtid. Ingen gallring skall ske..

A.9 Internationell reglering

Rapport över Utländska Tillgångar och Skulder (RUTS) regleras i Bank for International Settlements (BIS) "Guide to international banking statistics", February 1988 och "Guide to international banking statistics", May 1995.

A.10 Syfte och historik

Riksbanken har sedan lång tid tillbaka tagit fram statistik över svenska finansinstitut och de finansiella marknaderna, s.k. finansmarknadsstatistik. Uppgifterna samlas i huvudsak in månadsvis. Vissa uppgifter insamlas endast per kvartal, tertial, halvår och år. Rapporteringen per tertial övergick till kvartalsrapportering fr.o.m. 1993.

Statistiken ger en bild av den övergripande strukturen av

- finansinstitutens tillgångar och skulder
- utvecklingen av penningmängd och kreditgivning (in- och utlåning)
- utvecklingen på räntemarknaden
- värdepappersmarknaden
- land- och valutafördelning av utländska tillgångar och skulder

Finansmarknadsstatistiken (balansstatistiken) har existerat under större delen av 1900-talet. Från juni 1977 produceras den av SCB på uppdrag av Bankinspektionen¹ och är ett viktigt underlag för Riksbankens statistikproduktion. Riksbanken övertar produktionen i januari 1995.

Kassakravsuppgifter har samlats in från banker sedan 1950. Kassakrav, *kassakvot*, är kvoten mellan å ena sidan bankers innestående medel på checkräkning i centralbanken plus inneliggande kassa och å andra sidan förbindelser (främst inlåning från allmänheten). I Sverige kan Riksbanken förordna om kassakrav enligt lagen om Sveriges riksbank, men det kan inte överstiga 15 %. Ett kassakrav begränsar direkt bankernas möjligheter att låna ut pengar. Fr.o.m. april 1994 är kassakravet 0 % och insamlingen av blanketter upphör.

Allmän placeringsplikt för försäkringsbolag, ett kreditpolitiskt medel som använts under en stor del av efterkrigstiden, definierat i lagen om kreditpolitiska

¹ 1991 slås Bankinspektionen samman med Försäkringsinspektionen och blir Finansinspektionen.

medel. Allmän placeringsplikt tillämpas för försäkringsbolag och innebär att en viss andel av ökningen av bolagets totala placeringar (den marginella placeringskvoten) ska vara i form av prioriterade tillgångar (i regel stats- och bostadsobligationer) som emitterats till räntor under marknadsräntan. Placeringsplikt spelar en viktig kreditpolitisk roll. Placeringsplikten upphör 1 december 1986.

Uppgifter om bostadsinstitutens upplåning samlas in från 1989.

Uppgifter om certifikatprogram på den svenska marknaden har samlats in sedan december 1985.

Uppgifter om individuellt pensionssparande (RIPS) samlas in från 1994 och regleras i Lag om individuellt pensionssparande (1993:931). RIPS är ett långsiktigt sparande med rätt till skatteavdrag.

Vissa tidsserier i rapportering av utländska tillgångar och skulder (RUTS) har samlats in från banker med valutahandelstillstånd sedan 1978. Statistiken har under 80-talet utvecklats med uppdelningar på länder och valutor.

Statistik för ränteanalys har samlats in från banker sedan 1961. Från december 1986 samlas ränteanalys avseende bankernas utlåning in kvartalsvis, där ställningen per den sista i kvartalet rapporteras. Per december 1988 tillkommer ränteanalys avseende bankernas inlåning, där ackumulerad ränta under kvartalet rapporteras. Fr.o.m. december 1992 sammanförs analysen av in- och utlåningsräntorna i en blankett. Både in- och utlåningsräntorna avser nu ställningen per den sista i kvartalet.

Utöver detta samlar Riksbanken in uppgifter om försäkringsbolagens placeringar, utlåning, byggnadskrediter och emissioner för beräkningar och uppföljning av regleringar.

Tidigare hade kreditaktiebolag och finansbolag olika lagstiftningar, men fr.o.m. den 1 januari 1994 införs lagen om kreditmarknadsbolag, vilken omfattar bolag som tidigare var kreditaktiebolag eller finansbolag.

Under 1993 präglades den svenska bankmarknaden mycket av finanskrisen som ägde rum 1992. Riksbanken var bl.a. tvungen att överge den fasta växelkursen och låta den svenska kronan flyta. Detta gjorde det möjligt för bankerna att förbättra sin intjäningsförmåga och vid mitten av 1993 kunde man se de första tecknen på att bankkrisen kulminerat. Trots att den finansiella krisen förefallit ha kulminerat under 1993 var effekterna av den synlig under ytterligare flera år.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken har ett stort användningsområde och många användare. Statistiken utgör bl.a. ett viktigt underlag i finans- och nationalräkenskaperna. Riksbanken använder den för att följa utvecklingen på kapital-, valuta- och kreditmarknaderna samt följa upp regleringar. Bank for International Settlements (BIS) liksom forskare, journalister och studenter är stora användare av statistiken. Därutöver

används statistiken av de rapporterande instituten själva för bl.a. marknadsanalyser.

A.12 Uppläggning och genomförande

Balans- och certifikatprogram redovisas månadsvis. Balansstatistiken bygger på uppgifter hämtade ur Bankinspektionens Månadsstatistik/tertiostatistik (fr.o.m. 1993 Månadsstatistik/kvartalsstatistik). Mindre sparbanker lämnar balansstatistiken per tertial t.o.m. 1992, därefter per kvartal. Certifikatprogram lämnas av institut som har Bankinspektionens tillstånd att medverka vid emissioner.

Ränteanalys redovisas kvartalsvis av banker. Samtliga bankaktiebolag, inklusive utländska filialer i Sverige, rapporterar, men för att snabbt kunna publicera de genomsnittliga in- och utlåningsräntorna redovisas endast de största bankerna.

RUTS-statistiken redovisas månads-, kvartals- och halvårsvis av banker med valutahandelstillstånd. (inklusive dotterbanker och filialer verksamma i utlandet).

RIPS rapporteras kvartalsvis av pensionssparinstitut, dvs. institut med Finansinspektionens tillstånd att bedriva pensionssparrörelse såsom banker, värdepappersbolag, företag som har tillstånd att bedriva värdepappersrörelse och utländska värdepappersföretag med filial i Sverige.

Vissa uppgifter inhämtas också från Riksgäldskontoret, Riksbanken, Bank-/Finansinspektionen samt ekonomisk statistik från SCB.

Utöver detta samlar Riksbanken in uppgifter om *placeringskvoter, kassakrav, utlåning, räntor, byggnadskrediter, garantiförbindelser* och *emissioner* för beräkningar och uppföljning av regleringar.

En stor del av statistiken samlas in via pappersblanketter. Några institut rapporterar via disketter. Statistiken är en snabbstatistik, vilket innebär att Riksbanken kan göra revideringar av värden i efterhand. Statistiken innehåller inga bokslutsdispositioner, vilket gör att uppgifterna inte blir fullt jämförbara med den statistik som bygger på uppgifter vilka lämnas efter bokslut.

A.13 Internationell rapportering

Till OECD levereras månadsvis penningmängdsuppgifter i Excelformat via e-post. Rapporteringen till OECD grundar sig på en överenskommelse med Riksbanken.

Till BIS levereras kvartals- och halvårsvis uppgifter om utländska tillgångar och skulder enligt BIS”Guide to international banking statistics”, February 1988 och

"Guide to international banking statistics", May 1995. Leveranser sker i början via fax men fr.o.m. 1994 elektroniskt .

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

I januari 1996 träder en ny lagstiftning i kraft gällande årsredovisning för kreditinstitut och värdepappersbolag. Lagen innebär en fullständig översyn av rapporteringsunderlaget och första rapporttillfälle enligt den nya lagstiftningen avser 31 januari 1996. Tidsserier för en del variabler kan inte upprätthållas.

Ett antal sparbanker byter från mitten av 90-talet organisationsform till aktiebolag och flyttas därför till gruppen bankaktiebolag. Detta medför förändringar i sammansättningen av populationerna.

Bostadsinstitutet börjar rapportera ränteanalys per mars 1996.

Fr.o.m. år 2003 kommer vissa elementnummer att konverteras till fullständig variabelkod medan andra får en dummykod där elementnumret är en av de dimensioner variabelkoden är uppbyggd av. Med det nya systemet med variabelkoder är det inte möjligt att direkt få fram uppgifter utifrån elementnummer.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Sveriges riksbank (Riksbanken) har sedan lång tid tillbaka tagit fram statistik över svenska finansinstitut och de finansiella marknaderna, s.k. finansmarknadsstatistik. Statistiken är en snabbstatistik och uppgifterna samlas i huvudsak in månadsvis. Vissa uppgifter samlas dock in per kvartal, tertial (t.o.m. 1992), halvår eller år. Uppgifterna avser ställningsvärden och förändringsvärden.

Statistiken ger en bild av den övergripande strukturen av

- finansinstitutens tillgångar och skulder
- utvecklingen av penningmängd och kreditgivning (in- och utlåning)
- utvecklingen på räntemarknaden
- värdepappersmarknaden
- land- och valutafördelning av utländska tillgångar och skulder

Riktlinjer för produktionen är att insamlade data skall kontrolleras så långt som erfordras för att säkerställa att statistiken är tillförlitlig på den aggregerade nivån. För huvudposterna skall kvaliteten vara hög och minst motsvara de krav som ställs på den officiella statistiken. Rutinerna i insamlingen och sammansättningen av statistiken skall motsvara vedertagen god statistikpraxis

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Balansstatistik samlas in för affärsbanker, sparbanker, föreningsbanker (t.o.m. 1992), försäkringsbolag och övriga finansiella företag som står under Banksinspektionens tillsyn. Institutgrupperna styrs av lagar instiftade för resp. grupp. I början av 1986 var den svenska kreditmarknaden avreglerad till väsentliga delar.

Blankett BI11 började samlas in 1980 för affärsbanker. Blankett BI12 började samlas in 1980 för större sparbanker. Uppgifter för föreningsbanker samlas in via BI13 och mindre sparbanker lämnar sina uppgifter på BI32, kvartalsvis.

Affärsbanker. Vid utgången av 1986 fanns det 26 affärsbanker i Sverige. Genom en lagändring 1985 medgavs utländska banker att etablera dotterbanker i Sverige. Under 1986 etablerades 12 utlandsägda affärsbanker. Av de svenskägda affärsbankerna är 11 privatägda aktiebolag. PK-banken är statligt ägd. Sparbankernas bank och Föreningsbankernas Bank fungerar som affärsbanker åt sparbankerna resp. föreningsbankerna och ägs av respektive bankgrupp. De tre största affärsbankerna – PK-banken, Skandinaviska Enskilda Banken och Svenska Handelsbanken – svarar för 65 % av affärsbankernas totala balansomslutning.

Vid utgången av 1995 var 19 bankaktiebolag, varav 5 utlandsägda, och 11 utländska filialetableringar verksamma på den svenska marknaden. 14 banker innehade Finansinspektionens tillstånd att bedriva värdepappershandel, exempelvis kommissionshandel.

Affärsbankerna har ett omfattande samarbete med banker i utlandet. Nätet av korrespondentbanker är av stor betydelse för betalningsförmedling mellan länderna, export- och importkrediter och upplåning i utlandet.

Affärsbankerna har också etablerat sig utomlands. De har ett vitt förgrenat nät av etableringar över hela världen. Etableringarna består av helägda dotterbanker, delägarskap i konsortiebanker, minoritetsandelar i utländska banker och representationskontor. Fr.o.m. 1987 är det enligt svensk lagstiftning tillåtet för svenska affärsbanker att, efter särskilt tillstånd, öppna filialkontor utomlands.

Sparbanker. Vid utgången av 1986 fanns det 119 sparbanker i Sverige. De fem största sparbankerna svarar för nästan 60 % av sparbankernas totala balansomslutning. Vissa uppgifter i avsnittet avser endast de större sparbankerna, 40 stycken, som tillsammans svarar för drygt 90 % av sparbankernas totala balansomslutning. Sparbankernas Bank är en affärsbank och sköter bl.a. utlands- och fondärenden för flertalet sparbanker. Sparbankernas Bank fusioneras 1992 med elva regionala sparbanksaktiebolag och bildar Sparbanken Sverige. Samarbetet med de fristående sparbankerna fortsätter dock. Sparbanken Sverige

bildar 1997 FöreningsSparbanken AB genom ett samgående med Föreningsbanken AB.

Sparbankerna är i rättsligt hänseende stiftelser. En sparbank styrs ytterst av sina huvudmän av vilka halva antalet utses av de kommuner där sparbanken verkar och övriga väljs av huvudmännen själva bland bankens inlåningskunder. I motsats till affärsbankerna har sparbankerna inget aktiekapital och inga delägare. De måste i stället bygga upp det egna kapitalet med vinstmedel.

Vid utgången av 1995 hade antalet sparbanker minskat till 89 delvis beroende på att några bytt organisationsform till aktiebolag.

Föreningsbankerna. Vid utgången av 1986 fanns det 12 regionala föreningsbanker. Före 1974 benämndes de jordbrukskassor och tillkom ursprungligen för att förbättra jordbrukets tillgång till kredit. Namnbytet markerade rörelsens nya profil som en kooperativ bank, öppen för alla. Varje lokal föreningsbank är ansluten till en av de tolv regionala föreningsbankerna. Föreningsbankerna Bank fungerar som föreningsbankernas clearinginstitut och servicebank, som bl.a. förvaltar föreningsbankernas likviditetsreserver och ombesörjer deras utlandsaffärer. Den 1 december 1992 bildades Föreningsbanken AB, i vilken de tidigare lokala och regionala föreningsbankerna ingår. Föreningsbanken är nu ett börsnoterat bankaktiebolag.

Valutabanker benämns de banker som har erhållit riksbankens valutahandelstillstånd, dvs. rätten att driva handel med utländska valutor samt att få utföra betalningar till och från utlandet. Samtliga affärsbanker utom Sveabanken, de två största sparbankerna och Postgirot hade ett sådant valutahandelstillstånd vid utgången av 1986. Vid utgången av 1995 hade 14 bankaktiebolag och 11 utlandsägda filialer valutahandelstillstånd.

Postgirot är en tjänst för att överföra pengar. Postgirot grundades 1925. 1994 ombildades Postgirot till Postgirot Bank AB och är ett helägt dotterbolag till Posten. Dåvarande Postgirot hade 1974-1994 i princip monopol på statliga betalningar.

Finansbolag. Vid utgången av 1986 fanns 244 finansbolag i Sverige. Av dessa var 27 bankägda. Finansbolagen är en mycket heterogen grupp avseende såväl verksamhetsinriktning som kreditvolym. De 21 största bolagen svarar för ca 70 % av finansbolagens totala kreditgivning. Vid utgången av 1995 fanns 107 auktoriserade finansbolag.

Försäkringsbolag och Allmänna Pensionsfonden. Försäkringsbolagen består av liv- och sjukförsäkringsbolag samt skadeförsäkringsbolag. 1986 finns det drygt 540 svenska försäkringsbolag, men flertalet inrättningar är mindre läns-, härads- eller sockenbolag. I statistiken redovisas endast de 61 riksbolagen, som driver verksamhet i mer än ett län. De fem största bolagen – Svenska Personal-Pensionskassan, Skandia, Trygg-Hansa, AMF-pensionsförsäkring och Folksam – svarar för knappt 80 % av samtliga försäkringsbolags tillgångar. Vid utgången

av 1995 fanns c:a 500 bolag varav ett 100-tal riksbolag rapporterar.

Allmänna pensionsfonden förvaltar de avgifter som betalas in för den allmänna tilläggs pensionen. AP-fonden bestod från början av tre fonder. Uppdelningen mellan de tre fonderna beror på varifrån avgifter flyter in till systemet – stat och kommun (första fonden), större privata företag (andra fonden) samt mindre privata företag och s.k. egenavgifter (tredje fonden). De placerar i räntebärande värdepapper. Från 1988 får de även rätt att placera i fastigheter. År 1974 inrättades en fjärde fond för placeringar i aktier. Fond nr fem inrättades 1988 och placerar i aktier. Dessutom tillkom enligt riksdagsbeslut i december 1983 fem löntagarfonder fr.o.m. 1984. AP-fondens verksamhet regleras av ett särskilt reglemente. Enligt detta reglemente skall fondernas placeringar ske inom ramen för vad som är förenligt med den allmänna ekonomiska politiken och med beaktande av kreditmarknadernas funktionssätt.

Hypoteksinstituten och kreditaktiebolagen, de s.k. mellanhandsinstituten, skaffar kapital antingen genom obligationsemissioner eller via reverser. Hypoteksinstituten är låntagarassociationer och drivs utan vinstsyfte. Staten har ställt grundfonder till deras förfogande och utövar härigenom ett visst inflytande över institutens styrelse. Mellanhandsinstituten riktar sin utlåning mot vissa sektorer i ekonomin; kommuner, bostäder eller företag. Vid utgången av 1986 fanns 12 bostadsinstitut och 12 övriga mellanhandsinstitut. Vid utgången av 1995 var bostadsinstitutet 11 till antalet och övriga mellanhandsinstitut 12.

RUTS-populationen består av valutabanker och uppgifter samlas in via blanketten 779 s.k. huvudrapport. Under 1982 börjar Riksbanken samla in uppgifter på valuta-, sektor- och tidsfördelning på blanketten RUTS-S. Denna rapportering upphör 1990. År 1984 startar uppgiftsinsamling på terminshandel via blankett RUTS-T. Denna rapportering upphör 1990. På blankett 0871 samlas det in konsoliderade, halvårsvisa uppgifter. Även dotterbanker är uppgiftslämnarskyldiga för konsoliderade uppgifter som samlas in på blankett 0881. Från 1983 samlas det även in kvartalsvisa uppgifter om tillgångar på blankett 0872 och om skulder på blankett 0873 för valutabanker. Dotterbanker lämnar in kvartalsvisa uppgifter om tillgångar på blankett 0877. Under 1985 börjar riksbanken samla in uppgifter om valutafördelning för valutabanker på blankett 0874. Blanketterna 0872, 0873 och 0874 ersätts från december 1993 med blanketterna 872A-K.

Emitterade värdepapper började samlas in under 1985 på blankett 0710 för uppgifter om certifikatprogram och på blankett 0711 för certifikatprogram lämnade tillstånd. I denna population ingår institut som innehar Bankinspektionens tillstånd att emittera värdepapper på den svenska marknaden för egen eller annans räkning.

I **RIPS** populationen ingår samtliga institut som innehar Finansinspektionens särskilda tillstånd att bedriva pensionssparrörelse (IPS) i Sverige.

Populationen för **Upplåningsspecifikationen** (6099) består av de institut som enligt bolagsordningen har till huvuduppgift att finansiera bostäder, dvs. bostadsinstitut.

Kassakrav för banker infördes 1950 och samlas in månadsvis på blankett 0680 för affärsbanker, 2680 för större sparbanker och föreningsbanker samt halvårsvis på blankett 3680 för mindre sparbanker. Fr.o.m. april 1994 är kassakravet 0% och inga blanketter samlas in.

Utlåning kvartalsvisa uppgifter började samlas in 1984 för finansbolag på blankett 0748 och månadsvisa uppgifter om utlåning på blankett 0749. Fr.o.m. början av 1990-talet ingår uppgifterna i finansbolagens balansräkning.

Ränteanalys för banker samlas in sedan 1961. Från december 1986 samlas uppgifter om bankernas utlåningsräntor in kvartalsvis på blankett 783. Från december 1988 tillkommer kvartalsvisa uppgifter om bankernas inlåningsräntor på blankett 092. 1989 samordnas bankernas in- och utlåningsräntor i blankett 7835 som också samlas in kvartalsvis.

Byggnadskrediter fördelade på ändamål etc. samlas in från banker på blankett 0774. Fr.o.m. 1989 ingår uppgifterna om byggnadskrediter i balansstatistiken.

Garantiförbindelser fördelade på olika förmånstagare samlas in från banker på blankett 0771 fram t.o.m. februari 1990. Vissa uppgifter ingår därefter i balansstatistiken.

Försäkringsföretagens placeringar samlas in månadsvis från 1983 på blankett 4756 för Försäkringsbolag och på blankett 5756 för AP-fonderna (Allmänna pensionsfonderna).

Placeringskvotsrapporter samlas in kvartalsvis från livförsäkringsbolag och AP-fonderna på blankett 773. Placeringsplikten upphör per december 1986.

Utöver ovanstående inhämtar Riksbanken ett fåtal uppgifter från eller via följande källor:

Från Riksgäldskontoret inhämtas den svenska statsskulden.

Från Riksbanken inhämtas tillgångar och skulder samt uppgift över avista valutaflöden vid månadens slut. Även utlandets innehav av statsskuldväxlar inhämtas från Riksbanken.

Från SCB inhämtas följande statistik: Livförsäkringsbolagens totala placeringar i penningmarknadsinstrument utgivna av den svenska staten i total valuta. En totalsiffra avseende obligationer på den svenska marknaden emitterade av icke-finansiella företag och investmentbolag samt kommuners och landstings totala emitterade obligationer. Sektorfördelad in- och utlåning.

Från Bankinspektionen hämtas vissa balans- och resultatposter.

1.1.2 Variabler

Varje statistikuppgift som instituten ska inrapportera identifieras med en 6-ställig kod, s.k. elementnummer. I kombination med ett institutnummer, datum och värde utgör det en unik identitet som lagras i databasen.

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken presenteras främst i form av ställningsuppgifter men även som antals- och förändringsuppgifter. Förändringsvärden beskriver summan av alla förändringar som skett från senaste rapporteringstillfället till det aktuella rapporteringstillfället och insamlas avseende vissa händelser.

Ställnings- och förändringsvärden samlas i de flesta fall in i tusental kronor. För RUTS-insamlingen gäller miljontal kronor.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Statistiken presenteras främst utifrån en balansräkningsstruktur innehållande tillgångar och skulder vilka bryts ner på mer eller mindre finfördelade nivåer och motparter. Därutöver särredovisas individuellt pensionssparande, utländska tillgångar och skulder, räntor och värdepappersmarknaden.

Part (i många fall detsamma som rapporterade institut) presenteras antingen med hela populationen som en grupp eller för en eller flera speciellt intressanta institutgrupper inom populationen, t.ex. banker, bostadsinstitut och finansbolag. Avseende bankpopulationen presenteras statistiken beroende på statistikleverans antingen inklusive eller exklusive svenska instituts filialer i utlandet från och med maj 1987 då den första filialen etablerades.

Motpart finns uppdelad på svensk eller utländsk institutionell sektor/delsektor. Vanliga sektorindelningar är finansinstitut och dess delsektorer samt svensk allmänhet² där exempelvis hushåll kan nämnas.

Balansstatistiken presenteras i svenska kronor och utländsk valuta. I RUTS kvartalsstatistik finns uppdelning på några enskilda valutor bl.a. amerikanska dollar (USD), tyska mark (DEM), japanska yen (JPY) och brittiska pund (GBP).

In- och utlåning är två mycket centrala poster i statistiken och exempelvis kan nämnas utlåning till svensk allmänhet som är en av de viktigaste redovisningsgrupperna. Fr.o.m. december 1986 specificeras utlåning till hushåll och fr.o.m.

² Svensk allmänhet består av sektorerna Kommuner och landsting, Staten utom Riksgäldskontoret, Värdepappersfonder, Finansiella serviceföretag, Finansiella företags icke-vinstdrivande organisationer, Investmentbolag, Övriga finansinstitut, Icke-finansiell företagssektor samt Hushåll och Hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

1989 inlåning från hushåll. Från maj 1990 särredovisas utlåning till personliga företagare. Från januari 1992 redovisas "Utlåning till svensk respektive utländsk allmänhet" netto, dvs. efter avdrag för befarade kreditförluster. Utlåning till allmänheten presenteras som stockuppgifter vid slutet av respektive månad och som specificerade parter finns banker, bostadsinstitut och finansbolag.

Även penningmängden (M0, M3 och M3+) är ett mycket centralt redovisningsmått. M0 definieras som allmänhetens innehav av sedlar och mynt (svenska kronor) och beräknas utifrån riksbankens totala mängd utelöpande sedlar och mynt reducerat med bankers innehav av sedlar och mynt. M3 definieras som allmänhetens innehav av sedlar och mynt (M0), svensk allmänhets inlåning i bank (alla bindningstider exkl. IPS [från 1994], all valuta) samt svensk allmänhets innehav av bankcertifikat utgivna i svenska kronor. M3+ definieras som M3 med tillägg av svensk allmänhets innehav av statskuldväxlar samt allemansspar.

1.1.5 Referenstider

Som referenstidpunkt för ställningsvärden gäller sista kalenderdagen i månad, kvartal, tertial (t.o.m. 1992), halvår eller år. Som referensperiod för förändringsvärden gäller hela perioden från föregående till nuvarande referenstidpunkt.

1.2 Fullständighet

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken består av ett antal totalundersökningar, vilket innebär att urvalsfel inte förekommer. Det är dock mycket svårt att veta om samtliga uppgifter är korrekt ifyllda, trots att flera kontroller utförs. Exempelvis kan en inskickad balansräkning gå ihop även om inrapporterade siffror inte är korrekt ifyllda. Detsamma gäller bruttoförändringar under perioden etc. För att minimera felrapportering har Riksbankens utarbetat föreskrifter och allmänna råd (RBFS) samt kompletterande anvisningar för varje blankett. Blanketter och anvisningar anpassas kontinuerligt för att fånga upp institutionsförändringar och förändringar på redovisningsområdet.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

2.2.2 Ramtäckning

Ramtäckningen är i det närmaste fullständig. En viss risk för undertäckning skulle kunna finnas för ny tillkomna institut och utländska filialer som inte startat sin rapportering vid första rapporteringstillfället. Alternativt att det svenska moderbolaget inte meddelat att nya filialer eller dotterbanker i utlandet startas.

2.2.3 Mätning

Majoriteten av rapporterna samlas in via pappersblanketter. Några institut rapporterar via diskett. Konsistensfel kan förekomma.

2.2.4 Svartsbortfall

Svartsbortfall är sällsynt.

Det partiella bortfallet är okänt. En inskickad balansräkning går alltid ihop men det är ändå omöjligt att veta om uppdelningarna är korrekt gjorda. I enstaka fall kan misstänkas att ett stort värde lagts på ett fåtal poster, exempelvis posten Övrigt, i stället för att specificeras på olika finansobjekt.

2.2.5 Bearbetning

Konsistens- och tidsseriekontroller görs inom respektive blankett. I vissa fall görs även rimlighetskontroller samt avstämning mellan blanketter. Kontroller görs även på den statistik som publiceras. Kontakt tas vid behov med uppgiftslämnaren. Uppenbara felaktigheter såsom att stora belopp placerats på fel rad i blanketten upptäcks i regel vid denna typ av granskning. Däremot kan felaktigheter beroende på exempelvis missförstånd från uppgiftslämnaren av vad som skall rapporteras på respektive post passera utan upptäckt.

Statistikleveranser till BIS kontrolleras även avseende tidsserier, konsistens och rimlighet av mottagaren och kommuniceras tillbaka till Riksbanken.

2.2.6 Modellantaganden

Förekommer ej.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ingen redovisning görs.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Statistik produceras och levereras per månad, kvartal, tertial (t.o.m. 1992), halvår och år.

3.2 Framställningstid

Balansuppgifter samlas in per månad och tertial (fr.o.m. 1993 per kvartal) och ska vara SCB tillhanda senast nionde bankdagen efter referensperiodens slut. Kassakravs-, likviditetskvots-, emissions-, och upplåningsuppgifter samlas in månadsvis och ska vara Riksbanken tillhanda senast nionde bankdagen efter referensperiodens slut. Ränteanalys samlas in kvartalsvis fr.o.m. december 1986 och ska vara Riksbanken tillhanda senast 18:e bankdagen efter referensperiodens slut. Försäkringsbolagens placeringsuppgifter ska vara Riksbanken tillhanda senast fjortonde bankdagen efter referensperiodens slut. Utländska tillgångar och skulder (RUTS) och Individuellt pensionssparande (RIPS) samlas in kvartalsvis och ska vara Riksbanken tillhanda senast den sista i månaden efter referensperiodens slut.

3.3 Punktlighet

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Innovationerna på kapitalmarknaden har under 80- och 90-talen varit frekventa. Ett tidsseriebrott för den viktiga variabeln "Utlåning till svensk respektive utländsk allmänhet" inträffade i januari 1992 då utlåningen började redovisas netto dvs. efter avdrag för reserveringar för befarade kreditförluster.

En källa till osäkerhet vid studier av kreditutvecklingen i utländsk valuta över tiden är devalveringarna i början av 80-talet, samt att kronan tillåtits flyta fr.o.m. den 19 november 1992 .

I samband med bildandet av stödbanker 1992 och senare har stora kreditstockar lyfts över från banker till finansbolag och omvänt vilket också orsakat tidsseriebrott.

Fram till och med tredje kvartal 1992 mättes in- och utlåningsräntorna i bank på olika sätt. Inlåningsräntorna mättes då som ett genomsnitt under kvartalet. Från och med fjärde kvartalet 1992 mäts både in- och utlåningsräntorna som ett vägt genomsnitt den sista dagen i perioden.

Från mitten av 90-talet har ett antal sparbanker bytt organisationsform till aktiebolag och därför flyttats till gruppen bankaktiebolag vilket ger brott i tidsserien för berörda bankgrupper.

RUTS har under början av 80-talet utökats med fördelning på alla länder samt större valutor.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Olika blanketter rapporteras av olika institutpopulationer vilket gör en jämförelse mellan blanketterna svår. T.ex. går det inte att på totalnivå jämföra inlåning på konto i RIPS med samma post i balansräkningen eftersom RIPS rapporteras av institut med särskilt tillstånd att bedriva pensionssparrörelse. Även emissionsrapporterna rapporteras av institut med särskilda tillstånd vilket gör en jämförelse med emissionerna i balansräkningen omöjlig på totalnivå. RUTS som rapporteras endast av valutabanker blir inte jämförbar med balansräkningen på totalnivå.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Denna statistik innehåller inte bokslutsdispositioner. Den är därför inte fullt jämförbar med annan statistik som bygger på bokslut.

B.5 Tillgänglighet och förstaelighet

5.1 Spridningsformer

Uppgifter sammanställs av Riksbanken och redovisas månadsvis i följande publikationer:

- Bankernas tillgångar och skulder, BA14
- Bankernas utländska tillgångar och skulder, BA07
- Bostadsinstitutens tillgångar och skulder, BO01
- Övriga kreditmarknadsföretag, KB01
- Värdepappersbolag, tillgångar och skulder, VB01
- Utlåning, Inlåning och Penningmängd, KM01
- Penning- och obligationsmarknaden, KM08
- Individuellt pensionssparande, IPS1
- Bankernas och Bostadsinstitutens genomsnittliga ut- och inlåningsräntor, RT12

Källor till historiska serier som inte alltid är jämförbara med dagens finansmarknadsstatistik kan finnas under följande länkar:

- "Statistisk Årsbok" hos Riksbanken, där det finns blandad ekonomisk statistik. ([www.riksbank.se /Press & publicerat/Rapporter/ Statistisk Årsbok/Statistisk Årsbok \(1960 till år 2000\)](http://www.riksbank.se/Press%20&%20publicerat/Rapporter/Statistisk%20Årsbok/Statistisk%20Årsbok%20(1960%20till%20år%202000))).
- Sparbarometern (FIR). Hushållens sparande (tillgångar och skulder) från 1980.

5.2 Presentation

Statistiken redovisas i form av text, tabeller och diagram.

5.3 Dokumentation

Denna statistik finns dokumenterad enligt SCB:s dokumentationssystem SCBDOK och Beskrivning av statistiken (BAS). Dokumentationen finns tillgänglig på SCB:s hemsida, www.scb.se.

5.4 Tillgång till primärmaterial

För de uppgifter som Riksbanken samlar in för finansmarknadsstatistiken gäller absolut sekretess enligt 9 kap. 4§ sekretesslagen (1980:100). Detta innebär att statistikuppgifter inte får lämnas ut för enskilda företag. Sekretessen iakttas mot enskilda personer, företag och andra statliga myndigheter. Sekretesslagen inskränker alltså allmänhetens rätt att ta del av denna typ av allmänna handlingar som normalt gäller för myndigheter enligt Tryckfrihetsförordningen.

Undantaget är Sveriges statistiska databaser (SSD) där viss primärstatistik presenteras efter skriftlig överenskommelse med uppgiftslämnarna.

5.5 Upplýsningstjänster

Aktuella kontaktuppgifter finns på finansmarknadsstatistikens hemsida www.fmwebb.scb.se, under Kontakta oss.